

L'ÀGORA

José Antonio Zarzalejos

La carta, una oportunitat

Borja de Riquer conclou amb el següent paràgraf la seva introducció a *Alfonso XIII y Cambó. La monarquía y el catalanismo político*: “De les experiències polítiques del passat immediat, el nou catalanisme n'extraurà una clara lliçó: era necessària la inserció del moviment en la política espanyola ja que els problemes de Catalunya només podien trobar solució mitjançant una pressió constant tant sobre els monarques com sobre els governs. I també s'havia produït una àmplia consciència pràctica amb una tesi formulada ja feia bastants anys per Valentí Almirall: el gran problema polític no era Catalunya; era Espanya. Catalunya, en canvi, podia i havia de ser la solució. És a dir, el catalanisme podia ser no només una causa que reivindicava l'autonomia per a Catalunya, sinó també un potent moviment regenerador de tot Espanya”.

Aquesta interpretació del catalanisme als inicis del segle passat, i que ha mantingut una forta vigència fins als nostres dies, ha adquirit una nova naturalesa amb la carta que remetrà el president Mas a Mariano Rajoy en la qual li reclamarà algun procediment –a elegir entre cinc, pel que sembla– per fer efectiu, mitjançant una consulta popular, el dret a decidir de Catalunya. Però a decidir,

no tant sobre una refundació de les relacions entre Catalunya i l'Estat –deteriorades per esdeveniments coneguts per tothom–, sinó sobre un dilema de caràcter secessionista. Estarem davant una nova formulació del catalanisme que corre el risc de perdre el caràcter inclusiu i cohesiu que sempre va tenir. La perplexitat amb què el nacionalisme català observa el distanciament del PSC de les noves tesis que manté CiU il·lustra sobre un aspecte gens col·lateral de la crisi entre Catalunya i l'Estat: existeix plena consciència de l'envergadura de l'aposta?; és lúcid el càlcul dels beneficis i dels desavantatges que comporta jugar aquesta partida i de guanyar-la

o perdre-la?; i, en darrer terme, és necessari portar les posicions a un terreny impracticable en el qual només hi cap el sí o el no, proscriuint les possibilitats d'una alternativa negociada en l'àmbit d'un Estat democràtic i autònom?

Segons l'opinió més general i integradora de les que circulen a Madrid, la carta de Mas a Rajoy tindrà una difícil contestació. Però no impossible. I en el cas d'haver-n'hi serà negativa a la pretensió, però no abrupta i oferirà

obre l'angular de l'observació, hauria de convertir la contestació a la missiva en una enorme oportunitat d'iniciar una intensa conversa que discorri per la singularitat de Catalunya superant la perversa homogeneïtat del desenvolupament constitucional del 1978, que ancori l'especificitat catalana a la seva llengua i en la seva cultura i en la seva autopercepció de diferenciació, que recerqui fórmules jurídiques i polítiques perquè el seu autogovern es financi amb suficiència

(aconsellable la lectura del llibre de Xavier Vidal-Folch *Cataluña independiente?*, en particular, l'apartat titulat *La factura del déficit*, pàgines 79 i següents) i faci una aposta per una Espanya integral (com va voler la II República) amb una gran iniciativa d'equipaments del corredor mediterrani. Tot això, units.

La carta de Mas pot ser l'amarratge per atracar el vaixell espanyol en un bon port de refugi. Si el Govern del PP no ho fa, d'altres ho intentaran. Per exemple, els dies 6 i 7 d'aquest mes, els socialistes en el seu Consell Territorial. Perquè presa la decisió irreversible per Rubalcaba i Navarro de mantenir units a Catalunya el PSOE i el PSC, l'oposició plantejarà un model federal que constituirà una dualitat sobre l'actual Estat i que fins al moment no s'havia expli-

cat: l'autonòmic (fracassat?) i el federal (possible?). De qualsevol manera, doncs, el bisturí ha començat ja la incisió sobre el text constitucional en una cirurgia que serà lenta però que culminarà abans o després en una gran reforma pactada del sistema en el seu conjunt. Perquè en paral·lel al realisme de l'informe de la Comissió per a la Reforma de les Administracions Públiques, augmenta la convicció que Catalunya requereix un pacte específic.

Ortega va escriure que el passat sempre torna i cal fer-li front. Ho demostra la recurrent qüestió catalana. Llegir Borja de Riquer resulta ara especialment indicat.

ANNA PARINI

Ha començat ja la incisió sobre el text constitucional: Estat autonòmic o federal

–això volen els més temperats dels conservadors– una visió d'Espanya en partitura plural i renovada. Parlem de les Espanyes, de la castellana i de la catalana, en la síntesi de la qual es trobaria aquest “enigma històric” que segons Sánchez Albornoz és el nostre país en el seu esdevenir. Si el Govern és intel·ligent i hàbil i, sobretot, si

Bárceñas

Encara que alguns mitjans estan practicant la tècnica de l'alarmisme, el cert és que al PP creuen que Bárceñas està “amortitzat” i que tot el pastís que pugui descobrir no tindrà més repercussió que la que ja han tingut els seus papers i el cobrament de sobresous entre els dirigents del partit, que no és una qüestió menor. L'origen de la fortuna de Bárceñas se situa a la tresoreria de Génova i es va cimentar amb sostraccions de donacions al PP i amb el cobrament de comissions en concertació amb la trama de Francisco Correa. Així que aquest i aquell semblen socis. La graponeria del PP ha consistit, especialment, a tenir-li a Bárceñas por en excés i a haver-se comportat en el procés –del qual va ser expulsat per Ruz– de manera incoherent. Havia d'acusar i va defensar.

Sánchez-Camacho

A dins del Partit Popular s'ha amortitzat també un altre “dels seus”: Alicia Sánchez-Camacho. La dirigent del partit a Catalunya va anar-se'n de la boca a La Camarga amb la que va ser amant d'un Pujol. Els principals dirigents populars coneixen els termes de la conversa que, més tard o més d'hora, sortirà en la seva integritat perquè l'enregistrament circula com si fos aigua en una cistella de vímet. La imprudència d'Alicia Sánchez-Camacho, que està travessant per un calvari d'inquietud ansiosa, li ha fet perdre un futur polític mitjanament brillant i alguns ja pensen, a l'interior del seu partit, que s'ha de començar a buscar un recanvi que, a més, pari els peus a Albert Rivera. Ai la indiscreció!

DEBAT. La diversitat

Ricard Zapata-Barrero

Interacció positiva

El Quebec i Catalunya tenen projectes semblants, però també reptes comuns que potser difereixen en les seves respostes. Aquest és el cas de la pregunta de com gestionar la diversitat procedent de la immigració.

El Quebec concentra tant els seus esforços a “afrancesar” immigrants que devalua la llengua d'origen. Catalunya ha mostrat indicis, tot i prioritzar el català com a llengua pública comuna, de voler potenciar el multilingüisme. Per tant el Quebec resta, Catalunya vol sumar. Pel Quebec “*la diversité c'est les autres*”; per Catalunya “*la diversitat som tots*”. No utilitza “diversitat” com a eufemisme polític “d'altres”.

El Quebec té una concepció vertical de relació societat origen/immigrants, i parteix de la premissa que la relació de poder s'ha de mantenir; Catalunya tracta de potenciar una relació més horitzontal, i equitativa, fins arribar a parlar, com ho fa la ciutat de Barcelona, de “comunitat de ciutadans”. D'aquí es desprèn que davant de la pregunta clau sobre qui defineix la diversitat, pel Quebec està clar que és la mateixa societat quebequesa qui té el monopoli de la definició; per Catalunya, en canvi, aquest poder està compartit.

Tot això fa que sigui pertinent presen-

La interacció ha de continuar sent la font inspiradora de la política catalana de diversitat

tar l'enfocament de Catalunya com d'acomodació de la diversitat, posant èmfasi en la idea que gestionar la diversitat equival a construir un nou context d'interacció en tots els àmbits.

Però també es cert que Catalunya està construint la seva “via” com a “protecció” dels altres poders estatals i com a “reacció contra” els conflictes puntuals que s'han anat expressant, però encara no plantejant un enfocament original, basat en els recursos que li aporta la seva pròpia tradició.

Dins d'aquest esforç de definició d'un “marc interpretatiu propi” proposo tres eixos:

1) la diversitat és un bé públic que cal gestionar per evitar que generi desigualtats socials, relacions de poder i comportaments èticament reprovables (racisme i xenofòbia); 2) la diversitat és un recurs per innovar i crear, base del desenvolupament econòmic i social (la diversitat és el nostre petroli!); 3) la diversitat és també una manera d'estar en la societat, i ha de ser el pilar de la cultura pública comuna dels catalans.

Això només s'aconsegueix apostant per una política que potenciï la interacció positiva entre totes les categories de diversitat, promovent espais públics interculturals, interreligiosos, multilingüístics. La interacció és la base de la tradició i dels símbols nacionals, i ha de continuar sent la font inspiradora de la política de diversitat.

Fent explícita aquesta via, Catalunya farà un gran pas endavant en aquesta trajectòria de definició de la seva pròpia filosofia que va començar ja fa més de 10 anys.●